

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

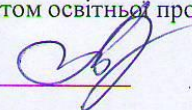
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВІ ЗАСАДИ ГОСПОДАРЮВАННЯ В АГРАРНОМУ
СЕКТОРІ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

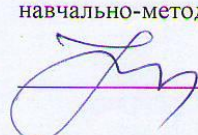
підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
кваліфікація: доктор філософії з права
освітньо-наукова програма «ПРАВО»

Укладач: Сидоров Ярослав Олексійович, кандидат юридичних наук, доцент

Погоджено з
Гарантом освітньої програми

Т.О. Коломоєць

Погоджено з
навчально-методичним відділом

Л.О. Нестеренко

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри адміністративного та
господарського права
Протокол № 1 від "04" вересня 2020 р.
Завідувач кафедри

В.К. Колпаков

Ухвалено науково-методичною радою
юридичного факультету
Протокол № 1 від "08" вересня 2020 р.
Голова науково-методичної ради
юридичного факультету

І.В. Єна

2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 08 Право (шифр і назва)	Кількість кредитів – 6	Вибіркова (ВД-3)	
		Цикл дисциплін вибіркових компонентів ОНП	
Спеціальність 081 Право (шифр і назва)	Загальна кількість годин – 180	Семестр: 4	
		3 -й	3 -й
Кваліфікація: доктор філософії з права	Змістових модулів – 2	Лекції	
Освітньо-професійна програма «ПРАВО» (назва)		48 год.	48 год.
Рівень вищої освіти: <i>третій</i> (освітньо-науковий)	Кількість поточних контрольних заходів – 2	год.	год.
		Самостійна робота	
		132 год.	132 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Організаційно-правові засади господарювання в аграрному секторі» має на меті сформувати у здобувачів цілісне уявлення про організаційно-правові засади господарської діяльності в АПК України, що здійснюється суб'єктами господарювання, наділеними спеціальною правосуб'єктністю, у сфері суспільного виробництва, спрямовану на виробництво, переробку та реалізацію продукції, пов'язаної з біологічними процесами її вирощування, призначеної для споживання в сирому і переробленому вигляді та використання на нехарчові цілі, виконання робіт та надання послуг у сфері сільського господарства, про правові засади господарської діяльності в агропромисловому комплексі України, її законодавче врегулювання та інституційно-функціональне забезпечення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Організаційно-правові засади господарювання в аграрному секторі» є:

- засвоєння правових принципів, на яких ґрунтується господарська діяльність в аграрному комплексі, для здійснення професійної нормотворчої та правозастосовчої діяльності здобувачів;

- засвоєння засад здійснення проєктної діяльності та оволодіння навичками здійснення нормопроектної діяльності та користування юридичною технікою розробки проєктів нормативно-правових актів у сфері агрогосподарування;
- глибоке засвоєння положень агрогосподарського законодавства для вирішення завдань власного наукового правового дослідження;
- систематизувати, дослідити та оцінити відповідні правові джерела інформації (нормативно-правові акти, ненормативні правові акти, судову адміністративну практику, soft law та ін.).

Аналіз змісту спеціальних нормативно-правових актів щодо особливостей організації та здійснення господарської діяльності в аграрному секторі сприятиме розвитку інтелектуальної самостійності здобувачів, набуття навичок soft skills та здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Інтерактивний формат курсу, що спонукатиме до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця у галузі правничих наук навичок ефективної усної й письмової комунікації. Сприятиме здатності до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, генерування нових ідей та досягнення наукових цілей.

У результаті вивчення дисципліни «Організаційно-правові засади господарування в аграрному секторі» здобувач повинен набути таких **результатів** навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані освітньо-науковою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>1. Знання принципів та засад здійснення проєктної діяльності та вміння застосовувати різноманітні сучасні методи наукових досліджень у своїй науковій роботі і професійній діяльності, зокрема в АПК.</p> <p>2. Уміти застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>3. Мати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>4. Уміння збирати, аналізувати, систематизувати аграрне та господарське законодавство, виявляти прогалини, суперечності та інші</p>	<p>Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів;</p> <p>Усне опитування;</p> <p>Аналіз конкретних ситуацій;</p> <p>Графічна перевірка;</p> <p>Практичний контроль</p> <p>Тестовий контроль;</p>

<p>його недоліки, формулювати власні пропозиції, спрямовані на їх подолання.</p> <p>5. Уміння кваліфіковано відображати результати наукових правових досліджень у наукових публікаціях.</p> <p>6. Уміти аналізувати, контекстуалізувати та інтерпретувати правові доктрини та нормативно-правові джерела інформації.</p> <p>7. Уміти здійснювати нормопроектну діяльність, вдосконалювати доктринальні інтерпретації та розробки концепцій розвитку аграрного та господарського законодавства.</p> <p>8. Уміти досліджувати та оцінювати правові джерела інформації (нормативно-правові акти, ненормативні правові акти, судову адміністративну практику, рішення ЄСПЛ, soft law та ін.) в т.ч. за допомогою сучасних інформаційних технологій.</p>	<p>Робота в малих групах;</p> <p>Проблемно-пошукове завдання;</p> <p>Завдання творчого характеру;</p> <p>Ділові ігри;</p> <p>Моделювання;</p> <p>Аудіовізуальне навчання</p> <p>Письмовий контроль;</p>
---	---

Основні міждисциплінарні зв'язки вибіркової дисципліни (ВД 3) «Організаційно-правові засади господарювання в аграрному секторі» має з такими обов'язковими та вибічковими компонентами освітньо-наукової програми: «Дослідницько-інноваційна діяльність» (ОК 4), «Сучасні концепції та доктрини розвитку публічного права» (ОК 10), «Методологічні традиції та перспективні тенденції розвитку приватного права» (ОК 11), «Антропологічні основи сучасних правових теорій» (ОК 12), «Адаптація вітчизняної правової системи до права ЄС» (ОК 13), «Компаративно-правовий аналіз проблем податкового права та процесу» (ВД 1), «Актуальні проблеми теорії природоресурсного права» (ВД 1), «Доктринальні аспекти розвитку земельного та аграрного права» (ВД 2), «Актуальні проблеми загальної теорії права» (ВД 2), «Правова глобалістика» (ВД 2), «Правова компаративістика» (ВД 2).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організаційно-правові засади господарювання в аграрному секторі (загальна частина)

Зміст

1. Поняття, правові засади та законодавче забезпечення господарської діяльності в агропромисловому комплексі України.
2. Господарська діяльність та господарські відносини.
3. Правові принципи господарської діяльності в аграрному секторі.
4. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання в аграрному секторі.
5. Засоби державного регулювання господарської діяльності в аграрному секторі.
6. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю в аграрному секторі.
7. Обмеження монополізму та захист суб'єктів господарювання в аграрному секторі та споживачів від недобросовісної конкуренції.
8. Правовий статус суб'єктів господарювання в аграрному секторі

Змістовий модуль 2. Організаційно-правові засади господарювання в аграрному секторі (особлива частина)

Зміст

1. Правове регулювання рослинництва, насінництва та розсадництва у сільському господарстві. Поводження із пестицидами та агрохімікатами: правові засади.
2. Правове регулювання виробництва, зберігання та реалізації зерна.
3. Правове регулювання виробництва та реалізації цукру.
4. Правове регулювання виноградарства та виноробства.
5. Правове регулювання тваринництва.
6. Організація та ведення племінної справи: правові засади.
7. Організаційно-правові засади господарської діяльності у сфері бджільництва.
8. Правове регулювання виробництва молока, молочних продуктів.
9. Рибництво (аквакультура) та рибалство: організаційно-правові засади.
10. Правове регулювання безпечності та якості сільськогосподарської продукції.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього год.	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього год.	Лекційні заняття, год	Семінарські/Практичні/Лабораторні заняття, год		Теор. зав-ня, к-ть балів			Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів	
				о/дф.	з/дистф.		о/дф.	з/дистф.			о/дф.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	24	24	24				66				
2	24	24	24				66				
Усього за змістові модулі	48	48	48				132		40	40	80
Підсумковий семестровий контроль залік/екзамен	0.5 (з год. підсум. заняття)								10	10	20
Загалом	180 год.							100 балів			

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дис т ф.
1	2	3	4
1	Поняття, правові засади та законодавче забезпечення господарської діяльності в агропромисловому комплексі України	8	
2	Особливості правового регулювання рослинництва у сільському господарстві України	2	
3	Правове забезпечення насінництва, розсадництва	2	
4	Правове регулювання виробництва, зберігання та реалізації зерна	4	
5	Правове регулювання виробництва та реалізації цукру	4	
6	Правове регулювання виноградарства та виноробства	4	
7	Особливості правового регулювання тваринництва у сільському господарстві України	4	
8	Правове забезпечення організації та ведення племінної справи	4	
9	Правове регулювання господарської діяльності у сфері бджільництва	4	
10	Правове регулювання виробництва молока та молочних продуктів	4	
11	Правове регулювання рибництва (аквакультури) та рибальства	4	
12	Правове регулювання безпечності та якості сільськогосподарської продукції	4	
Разом		48	

6. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання**	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Вхідний контроль	Розв'язання практичного завдання	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10568	5
	Поточний контроль: Теоретичне завдання опрацювання питань у межах лекцій 1-6	Аналіз помилок, колізій казусів, діагностика ситуацій	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10568	20
	Практичне завдання: підготовка мультимедійної презентації за темою власного наукового дослідження та у	Презентація та обговорення	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10568	20

	межах лекцій 1-6			
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			45 (з них 5 – вхідний контроль)
2	Поточний контроль: Теоретичне завдання - питання для підготовки у межах лекцій 7-12 Практичне завдання: Діагностика ситуацій, аналіз казусів, колізій та помилок у межах лекцій 7-12	Коментування, оцінка або самооцінка дій учасників Вирішення проблемно-пошукового завдання	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10568 https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10568	10 10
3	Індивідуальне творче завдання чи груповий проєкт	Презентація та захист індивідуального творчого завдання чи групового проєкту	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10568	20
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			40
Усього за змістові модулі контр. заходів	4		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10568	85 (з них 5 – вхідний контроль)

7. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік /Екзамен	Теоретичне завдання Питання для підготовки з відповідного курсу	опрацювання питань з курсу	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10568	10
	Практичне завдання Діагностика ситуацій, аналіз казусів, колізій та помилок	Стартапи для агросфери: виклики та перспективи реалізації. Обговорення https://usf.com.ua/#usf-sc-3	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10568	10
Усього за підсумковий семестровий контроль				20

8. Рекомендована література

Основна:

Нормативно-правові акти:

Конституція України від 28 червня 1996 р., № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21.07.2020 р., № 819-ІХ // Відом. Верхов. Ради України. – 2020. – № 52. – Ст. 497.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-ІV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 18-22. – Ст. 144.

Земельний кодекс України від 25.10.2001 р., № 2768-ІІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р., № 2755-VI // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92. – Ч. 1. – Ст. 3248

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р., № 435-ІV // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.

Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 р., № 5293-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2013. – № 43. – Ст. 616.

Про бджільництво: Закон України від 22.02.2000 р., № 1492-ІІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – № 21. – Ст. 157.

Про виноград та виноградне вино: Закон України від 16.06.2005 р., № 2662-ІV // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 31. – Ст. 419.

Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 10.07.2018 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2018. – № 36. – Ст. 275.

Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р., № 1877-ІV // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 30. – Ст. 1987.

Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів: Закон України від 31.05.2007 р., № 1103-V // Офіц. вісн. України. – 2007. – №45. – Ст. 1837.

Про зерно та ринок зерна в Україні: Закон України від 04.07.2002 р., № 37-ІV // Відом. Верховн. Ради України. – 2002. – №35. – Ст. 258.

Про ідентифікацію та реєстрацію тварин: Закон України від 4 червня 2009 р., № 1445-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 42. – Ст. 635.

Про молоко та молочні продукти: Закон України від 24.06.2004 р., № 1870-ІV // Відом. Верховн. Ради України – 2004. – № 47. – Ст. 513.

Про насіння і садивний матеріал: Закон України в редакції від 02.10.2012 р., № 5397-VI // Відом. Верховн. Ради України. – 2013. – № 42. – Ст. 585.

Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 22.07.2014 № 1602-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 41-42. – Ст. 2024.

Про племінну справу у тваринництві: Закон України в редакції від 21.12.1999 р., № 1328-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – №6-7. – Ст. 37.

Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р., № 973-ІV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 45. – Ст. 363.

Угода про сільське господарство: угода від 15 квітня 1994 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 84. – Ст. 2989.

1. Аграрне право: підруч. / В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко, І.М. Кульчій, Т.В. Курман та ін.; за ред. А. М. Статівки. – Вид. 2-е, змін. Х.: Право, 2019. 416 с.

2. Правове регулювання виробництва сільськогосподарської продукції: навч. посіб. / за ред. д.ю.н., проф. А. М. Статівки. Х.: Юрайт, 2015. 288 с.

3. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 16. Земельне та аграрне право / редкол.: М.В. Шульга (гол.), В.В. Носік, П.Ф. Кулинич (заст. гол.) та ін. Х.: Право, 2019. 696 с.

4. Аграрне право: посіб. для підгот. до іспиту / В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко, І.М. Кульчій, Т.В. Курман та ін.; за заг. ред. А.М. Статівки. – 3-тє вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2019. 202 с.

5. Курман Т.В. Сталий розвиток сільськогосподарського виробництва: проблеми правового забезпечення: моногр. Харків: Юрайт, 2018. 376 с.

6. Сидоров Я.О. Актуальні питання правового забезпечення соціального складника державної аграрної політики. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія "Юридичні науки"*. 2020. Том 31 (70). № 1. С. 105-111. (Index Copernicus International).

7. Сидоров Я.О. Правове забезпечення державної політики розвитку аграрних інноваційних відносин: теоретичні та практичні питання. *Право і суспільство*. 2020. № 1. С. 228-235. (Index Copernicus International).

8. Сидоров Я. О. Аграрно-правове регулювання продовольчої безпеки: сучасний стан та перспективи. *Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Юридичні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2020. № 1. 314 с.. 2020. № 1. С. 82-88. URL: <http://www.law.journalsofznu.zp.ua/archive/visnik-1-2020/visnik-1-2020.pdf>. (Index Copernicus).*

Додаткова література:

1. Sydorov, Y., Drobush, I., & Hulievskaya, H. (2020). Agrarian business and human rights: International and national level. *Amazonia Investiga*, 9(25), 403-410. (**Web of Science Core Collection**).

2. Yaroslav Sydorov, Olha Prokopenko, Liliya Korchevska, Maryna Shulga, Andrii Zakharchenko, Tetiana Staverska. Adaptation Of The Development Of Ecological Entrepreneurship. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENTIFIC & TECHNOLOGY RESEARCH VOLUME 9, ISSUE 03, MARCH 2020, 1112-1115* (**Scopus**).

3. Yaroslav Sydorov, Antonina Bobkova, Anatolii Karpuk, Yaroslav Oliinyk, Viktoriia Samofatova. *ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODELLING OF ECOLOGICAL ENTREPRENEURSHIP AS A DIRECTION OF STATE AGRARIAN POLICY*. *International Journal of Management (IJM)*. Volume 11, Issue 2, February 2020, pp. 86–95. (**Scopus**).

4. Yaroslav Sydorov, Hanna Mashika, Iryna Davydenko, Oleksandra Olshanska, Igor Komarnitskyi, Yevheniia Lypnytska. *Modelling Of Development Of Ecological*

5. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні: кол. моногр. / відп. ред. Т. Є. Харитонова, І. І. Каракаш. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2018. 722 с.

6. Курман Т. В. Правові засади використання біотехнологій в умовах сталого розвитку сільськогосподарського виробництва. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 7. С. 97–102.

7. Органічне сільськогосподарське виробництво в Україні: правові засади ведення: моногр. / за заг. ред. М.В. Шульги. Х.: Юрайт, 2020. 308 с.

8. Проблеми правового забезпечення сталого розвитку сільських територій в Україні: моногр. / за ред. А. П. Гетьмана та М. В. Шульги. Х. : Право, 2016. 360 с.

Інформаційні джерела:

1. Законодавство України. URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
3. Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: http://10.106.3.2/index.php?option=com_k2&view=item&id=65:elektronni-resursi.
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
6. Асоціація фермерів та приватних землевласників України. URL <http://farmer.co.ua/>
7. <http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу;
8. <http://www.euractiv.com> – медіа портал Європейського Союзу;
9. <http://www.europarl.europa.eu> – сторінка Європейського парламенту;
10. <http://ec.europa.eu> – сторінка Європейської Комісії;
11. <http://www.consilium.europa.eu> – сторінка Ради Європейського Союзу;
12. <http://www.echr.coe.int/echr/> - офіційний сайт Європейського суду з прав людини;